

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KBO/2005/120

BETREFT: Basisonderwijs: Bedrag op elektronische betaalkaart.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangstdatum: 23.11.2005

1.2 Verzoeker

Ouder van een leerling.

1.3 Betrokken school

Directeur van een Basisschool van het Gemeenschapsonderwijs en een schoolbestuur.

1.4 CZB

Een brief werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 23 november 2005.

Bij brief van 23 november 2005 werden de betrokken partijen geïnformeerd over de zittingsdag.

Op de zitting en bij brief van 1 december 2005 en bij fax van 5 december dient de school een aantal stukken in.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

In 2000 moesten de ouders een elektronische betaalkaart kopen van 25 euro. Dit bedrag was enkel de borg voor de kaart. Deze kaart werd gebruikt om te betalen in de refter. In 2004 werd de keukenuitbater vervangen en het elektronisch betaalsysteem was niet meer nodig.

Als de ouders navraag deden naar de borg, was het antwoord dat deze verrekend was. En dat de borg 5 euro was. Bij berekening door de ouders van dat schooljaar, is er niets terugbetaald. Aangezien er niet met facturen wordt gewerkt maar met eindbedragen en vage omschrijvingen is het voor de meeste ouders moeilijk terug te vinden hoe de rekening in elkaar zit. De ouders hebben alles bijgehouden wat er betaald is. Dat bedrag gedeeld door het aantal middagmalen (aan de hand van de klasagenda) kwam uit aan de prijs van een middagmaal.

25 euro maal 700 leerlingen is 17.500 euro die onterecht werd achtergehouden. Deze discussie is al 6 maanden aan de gang. De directeur van de scholengroep weet er ook van. De school rekent er op dat de ouders het opgeven omdat het toch maar om 25 euro zou gaan. De ouders hadden een uitprint gevraagd waar duidelijk opstond dat deze kaart verrekend was. De ouders hopen hun 50 euro terug te krijgen (2 kinderen). Ouders moeten betalen voor de verzekering van hun kind.

3. STANDPUNTEN ANTWOORDENDE PARTIJ

In een mededeling aan de ouders van 1 september 2000 werd het volgende meegedeeld: In het schoolrestaurant wordt alles betaald met het betaalsysteem van Eurest - Scolarest: Moneysafe.

Elke leerling beschikt over een soort van kredietkaart. Op die kaart staat er geen geld, het geld staat in de computer.

Bij verlies van de kaart dient de school wel zo vlug mogelijk op de hoogte gebracht te worden. Op het eind van de maand is er een afrekening. De betaling gebeurt via facturatie. Er is een instapborg voor alle kinderen verschuldigd, dit voor een bedrag van 1000 BEF, te betalen op donderdag 07 september.

Op het eind van het schooljaar krijgen de leerlingen dit bedrag terug of zal er een verrekening gebeuren.

Op 31 januari 2003 kregen alle leerlingen een brief mee. De rekeningen moesten op dat moment op nul gebracht worden. Indien het saldo positief was, dan kregen de ouders dit saldo terug. De betrokken leerlingen hebben op 10 februari 2003 het bedrag van 23,80 euro en 45,50 teruggekregen.

De woordkeuze van het woord "borg" was misschien verkeerd. Beter had misschien geweest het woord "startbedrag".

4. ZITTING VAN DE COMMISSIE

4.1 Datum en uur

5 december 2005, 13u.30

4.2 Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs.

4.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Luc Muylaert, Nele Willems, Etienne Becuwe, Jean Dujardin.

4.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Ouder.

Directrice Basisschool van het Gemeenschapsonderwijs.

Een administratief medewerkster.

Een kleuterleidster.

5. ADVIES

5.1 Regelgeving

* 25 februari 1997 - Decreet basisonderwijs

Art. 27

§ 1. In de door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basis-, kleuter- of lagere scholen kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd. Evenmin kunnen bijdragen worden gevraagd voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

§ 3. Na overleg binnen de schoolraad bepalen de schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend.

Art. 76

Ieder schooljaar krijgen de schoolbesturen een werkingsbudget voor de werking, de uitrusting, het groot onderhoud en de administratieve ondersteuning van hun scholen, voor het werken aan rationeel energieverbruik in hun scholen en voor de kosteloze verstrekking van leerboeken en schoolbehoeften aan de leerlingen.

Bij de aanwending van het werkingsbudget moet ieder schoolbestuur rekening houden met een gelijke behandeling van al zijn gefinancierde of gesubsidieerde scholen en van al zijn leerlingen.

* Omzendbrief BaO 2002/3 van 21 februari 2002 betreffende het zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.

5.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

5.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij voor de vragen inzake bijdrageregeling bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte feiten en de geldende regelgeving.

5.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en het decreet basisonderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Verder kunnen geen bijdragen gevraagd worden voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn in het kader van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen.

Het principe van kosteloos onderwijs betekent niet dat aan de ouders geen geld gevraagd mag worden maar betekent wel dat er geen inschrijvingsgeld gevraagd mag worden en dat ze niet moeten betalen voor datgene wat noodzakelijk is in het kader van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

Aanvullend aan het noodzakelijke onderwijsprogramma kunnen er onderwijsactiviteiten en een dienstverlening voor leerlingen georganiseerd worden die niet noodzakelijk zijn in het kader van de eindtermen of ontwikkelingsdoelen, zowel binnen of buiten de lestijden en al of niet binnen de schoolgebouwen. Hiervoor geldt het principe van de kosteloosheid voor het basisonderwijs niet. Het gaat om een afzonderlijke dienstverlening die niet verplicht is en waarvoor een bijdrage aan de ouders gevraagd kan worden.

De Commissie zorgvuldig bestuur stelt vast dat in de periode 1 september 2000 tot en met 31 januari 2003 er in de betrokken school voor drank en maaltijden gewerkt werd met een betaalsysteem van een bepaalde privé-firma. Bij de opstart van het systeem werd er een bedrag gevraagd aan de ouders (25 euro). Maandelijks werd de ouders gevraagd bedragen aan de elektronische betaalkaart toe te voegen. De bedragen werden verminderd naarmate de leerlingen gebruik maken van de dienstverlening (o.a. maaltijden) van de school.

De school stelt dat het bedrag ten onrechte is omschreven als een "borg". Het gaat om een instapbedrag dat werd meegenomen in de verrekeningen door de school aan de ouders van het aantal opgenomen dranken en maaltijden. Uiteindelijk werd op het einde van de periode (januari 2003) een eindverrekening gemaakt waardoor de leerlingen 45,5 en 23,8 euro terug ontvingen (10 februari 2003). Hierover worden door de school algemene documenten voorgelegd.

Verder wordt vastgesteld dat bij brief van 31 januari 2003 de ouders zijn geïnformeerd over de stopzetting van het elektronisch betaalsysteem. Er is daarbij sprake van het terugkrijgen in de loop van de volgende week, zo er op de betaalkaart een positief saldo is.

De Commissie kan er dan ook vanuit gaan dat de betrokken ouders reeds geruime tijd (2003-2005) kennis hebben van het stopzetten van het elektronisch betaalsysteem en de verrekening. De regelgeving stelt evenwel dat een klacht enkel kan ingediend worden binnen een termijn van 60 kalenderdagen na de vaststelling of kennisname van de betwiste feiten.

De Commissie stelt vast dat enerzijds de school het begrip borg gebruikt en anderzijds geen sluitende bewijzen kon leveren over de effectieve verrekening en terugbetaling van restgelden aan de ouders. De verrekening met cashgelden tussen de klastitularis en de leerlingen met een melding daarvan in de klasagenda kan een aanduiding zijn wat de verrekening betreft, maar vermits deze klasagenda eigendom van de leerling is, kan dit bewijsmiddel na verloop van tijd verdwijnen zoals dit blijktbaar in deze na enkele jaren het geval is. Bovendien is niet altijd een bewijs voorhanden dat de cashgelden door leerlingen ontvangen ook daadwerkelijk met één van de ouders afgerekend werden. De gevolgde procedure door de school was dus in ieder geval niet aangewezen.

In deze zijn er alleszins een aantal wijzigingen dat het schoolbestuur ter goeder trouw deze zaak heeft afgehandeld en verzoeker beweert niet dat er nooit een afrekening heeft plaatsgehad. Zij houdt echter voor dat wat “de borg” genoemd werd, afzonderlijk had dienen afgerekend te worden zonder verrekening met uitstaande nadelige of voordelige saldi. De Commissie zorgvuldig bestuur is evenwel niet bevoegd om over dergelijk juridisch geschil uitspraak te doen.

Verder stelt de Commissie dat de kost inzake gewone verzekering voor leerlingen tijdens de schooluren niet verplicht kan doorgerekend worden aan de ouders. De kosten inzake verzekering voor gebouwen en personen houden geen verband met de inhoud en kwaliteit van verplichte of niet verplichte onderwijsactiviteiten, maar behoren tot een sokkel van vaste algemene kosten die in eerste instantie ten laste zijn van het schoolbestuur. Op systematische wijze de kosten van verzekeringen doorrekenen aan ouders houdt in dat er een bijdrage gevraagd wordt zonder directe link met het verstrekken van onderwijs waardoor de kosteloze toegang in gevaar kan komen.

De Commissie gaat wel akkoord met het aanrekenen aan de ouders van een eventuele verkeersongevallenverzekering voor leerlingen buiten de school die aanvullend is op bestaande en reeds afgesloten verzekeringspolissen ten laste van de school.

De Commissie wijst op de onderwijsregelgeving die bepaalt dat het schoolbestuur na advies van de participatieorganen in het schoolreglement de bijdrageregeling duidelijk en volledig in het schoolreglement opneemt. Het schoolreglement krijgen de ouders bij de inschrijving mee, ten laatste bij de start van een schooljaar. Het is daarbij de bedoeling van de bijdrageregeling dat ouders bij de start van het schooljaar een duidelijk zicht hebben op de kost die het nieuwe schooljaar meebrengt. Het schoolreglement dat geen bijdrageregeling bevat en enkel verwijst naar een "activiteitenkalender" is niet in overeenstemming met de geldende regelgeving.

De Commissie vraagt het schoolbestuur om naar volgend schooljaar toe een overzichtelijke bijdrageregeling op te nemen in het schoolreglement.

Brussel, 5 december 2005

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter